

БЛИСКУЧА ПЛЕЯДА «РУСОФОБІВ»

Ідеологи російського суспільства та його військових інтервенцій знайшли універсальний спосіб відкидання будь-якої критики на адресу Росії. Вся ця критика характеризується як «русофобія».

Це дає можливість припиняти дискусію в зародку. Хоча розгорнутого тлумачення цього поняття Росія ще не запропонувала. Кажуть лише, що це ненависть до росіян. Однак це не збігається із самим терміном, адже «фобія» означає не ненависть, а страх. Невже росіяни з їхніми постійними атаками на сусідні та несусідні країни не дають жодних підстав, щоб їх боялися?

В ідеологічному сенсі в основі цих воєнних авантур є манія імперської величі в єдності з комплексом національної меншовартості росіян. Друге змушує всіяко роздмухувати перше. Бо в глибині душі росіяни знають собі ціну, і вона не є високою. Деякі з них справедливо підозрюють, що внесок Росії у світову культуру і цивілізацію був мізерним і вторинним.

Про це писав такий «русофоб» як Пьотр Чаадаєв, який вважав, що якби Росія не розкинулася від Одеру до Камчатки, то її існування ніхто б навіть не помітив. На його думку, Росія в культурному відношенні нічого не дала світу, вона існує як негативний приклад для всіх інших, якими не треба бути. Про мізерний «внесок» Росії у світові досягнення писав і «русофоб» Іван Тургенєв, який побував у 1851 році на Великій виставці промислових робіт усіх народів:

«Посетил я нынешней весной Хрустальный дворец возле Лондона; в этом дворце помещается, как вам известно, нечто вроде выставки всего, до чего достигла людская изобретательность, – энциклопедия человечества, так сказать надо. Ну-с, рассказывал я, рассказывал мимо всех этих машин и орудий, и статуи великих людей; и подумал я в те поры: если бы такой вышел приказ, что вместе с исчезновением какого-либо народа с лица земли немедленно должно было бы исчезнуть из Хрустального дворца всё то, что тот народ выдумал – наша матушка, Русь православная, провалиться бы могла в тартарары, и ни одного гвоздика, ни одной букавочки не потревожила бы родная: всё бы преспокойно осталось на своём месте, потому что даже самовар и лапти, и дуга, и кнут – эти наши зна-

менитые продукты – не нами выдуманы. Подобного опыта даже с Сандвичевскими островами произвести невозможно; тамошние жители какие-то лодки да копыа изобрели: посетители заметили бы их отсутствия...»

Та що вже там казати, якщо і національний символ Росії московський Кремль був збудований як точна копія міланського замка Кастелло Сфорцеско італійськими архітекторами Аристотелем Фіораванті, Алевізом, Марко Руффо і П'єтро Антоніо Соларі. А потім так все і пішло в країні-плагіаторі – запозичення за запозиченням. Від Кремля до знаменитого автомата Калашникова, що насправді ґрунтувався на розробці знаменитого німецького зброяра Гуго Шмайсера. 75 років минуло, а щось ніяких нових шедеврів стрілецької зброї в Росії немає, все той же Калашников-Шмайсер у нових модифікаціях...

Не можна не згадати й найвидатнішого «русофоба» А.С.Пушкіна, який сказав: «И дёрнул же меня чёрт родиться в России с душой и талантом». Читаючи його рядки, написані в 1830 році, я думав, що цим усе і обмежується. Колись давно, відвідуючи офіс «Радіо Свобода» на Хрещатику, я їх помітив на столі одного журналіста

*Властитель слабый и лукавый,
Плешивый щеголь, враг труда,
Нечаянно пригретый славой,
Над нами царствовал тогда....*

Окремі букви там були підкреслені, я прочитав підкреслене і вийшло: КУЧМА...

Однак з'ясувалось, що там є продовження, котре мало хто знав, бо його практично ніколи не цитували і не згадували:

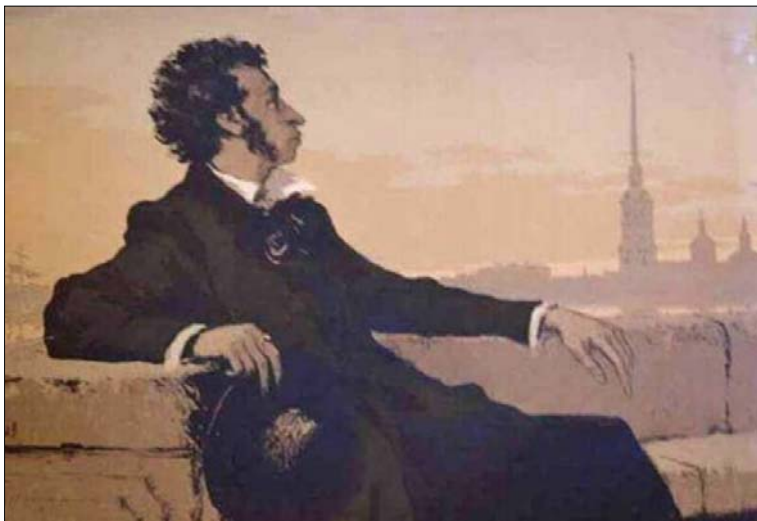
*И чем жирнее, тем тяжелее;
О русский, глупый наш народ,
Скажи, зачем ты в самом деле
Всегда живёшь наоборот?
Зачем ты предан властелину,
Который мнёт тебя как глину,
А к тем, кто душу в глине зрит,-
Неблагодарен как Терсит?*

(останній – то герой античної міфології, котрий виступив проти своїх благодійників Агамемнона і Одиссея).

*О русский, глупый народ,
Скажи, зачем ты в самом деле
Так долго носишь гнёт господ?
Зачем в военную годину
Уже держа в руках дубину,
Её ты рано опустил?
Иль ты забыл, или ты простил,
Что не француз и не татарин,
Не швед, не немец, не поляк,
А только он твой главный враг –
Рабовладелец, русский барин?*

Так, 200 років минуло, а для росіян залишається «вищою алгеброю» зрозуміти, де насправді сидить ворог їхнього благополуччя.

Ще один «русофоб» Міхаїл Глінка, засновник росій-

ської класичної музики, виїжджаючи за межі Росії, казав, що сподівається більше ніколи не ступати на землю цієї огидної країни.

А «русофоб» В.Боткін заявляв: «Я знати не хочу звероподобную пародию на людей и считаю для себя большим несчастьем, что родился в России. Ведь вся Европа смотрит на Россию как на людоеда. Я не раз испытывал стыд, что принадлежу к дикой нации».

Нині багатьом росіянам в Європі і Америці після нападу на Україну довелося наразитися саме на таке ставлення до себе. Проте це не щось нове. В XIX ст. французький історик Жюль Мішле стверджував: «Дивлячись на росіян, ясно розумієш, що це плем'я поки що не розвинулося до кінця. Росіяни – ще не зовсім люди. Їм бракує головної властивості людини-морального суття, вміння відрізнити добро від зла». А російський філософ-емігрант Іван Ільїн висловлювався набагато брутальніше: «Россия – самая паскудная, до блевоты мерзкая страна во всей мировой истории. Методом селекции там вывели чудовищных моральных уродов, у которых само понятие Добра и Зла вывернуто наизнанку. Всю свою историю эта нация барахтается в дерьме и при этом желает потопить в нём весь мир».

Мені доводилось читати праці ідеологів українського націоналізму, цікаво, що вони висловлюються про Росію значно спокійніше, ніж пан Ільїн. Його звинувачував публічно інший представник білої російської еміграції, Роман Гуль. Звинувачував у симпатіях до нацизму, в антисемітизмі та оспівуванні фюрера Німеччини. Але чомусь В.Путін не став його денацифікувати, навпаки особисто посприяв перепохованню праху філософа-емігранта в Москві...

Ще один «русофоб» Салтиков-Щедрін: «Если русским предоставить выбрать себе предводителя, они выбирают самого лживого, подлого, жестокого, вместе с ним убивают, грабят, насилюют, впоследствии сваливают на него свою вину. Спустя время церковь провозглашает его святым».

До речі, щодо брехливості. Ми вже бачили всіх цих Скабеевих, Соловйових, Кисельових, Захарових, Лаврових, Путіних і т.д. Вони постійно брешуть. Навіть тоді, коли в цьому немає ніякої необхідності. Навіть тоді, коли брехня приносить їм тільки шкоду, коли внаслідок брехні вони стають загальним посміховиськом. Чому ж вони брешуть? А тому, що не можуть інакше. Тому, що зростали в такій системі і в такій культурі. Це їхній спосіб існування. Це їхня традиція. Московський «русофоб» боярин Хворостянин писав ще в XVII ст.: «Московские люди сеют всё рождью, а живут всё ложью».

Лунають і тверезі голоси окремих сучасних «русофобів». Ось, наприклад знайшов у коментаріях в Інтернеті: «Мне за 50, из России, плачу каждый день. Как мир мог позволить такому случиться, что в 21 веке спятившая страна терроризирует весь мир? Я в 2008 поняла, что она слетела с ума! Война открыла глаза, что действительно, 70-80% населения поддерживали и поддерживают всё это ненормальное образование. Население не умеющее мыслить, ничего не знающие, не умеющие, желают перестроить весь мир. Это тупое паясничание, напыщенность, враньё! Врали всем, врили себе и поверили в собственную ложь».

А «русофоб» А.П.Чехов написав шкідливий антиросійський текст про палату № 6, про психіатричну клініку, де головний герой проголошує: «Вся Россия – палата №6!» Чехов стверджував, що «Россия – страна глупых и жадных людей». Ну, борці проти «русофобії» можуть записати все це на рахунок етнічного походження, адже Чехов писав про

себе: «Я малорос. Козак». Таким же чином можна витлумачити й деякі заяви Гоголя, наприклад таку: «Есть у русского человека бескорыстная любовь к подлости. Он ничего с этого иметь не будет, но гадость ближнему сделает». Можна ще всіх цих авторів записати у переслідувані в Росії «екстремісти», бо, наприклад, міські суди Таганрога і Єкатеринбурга знайшли елементи «екстремізму» в творчості Льва Толстого...

Дещо з особистих спогадів. Колись років зо 30 тому автор цієї статті був у керівництві однієї української демократичної партії. Нас запросили у посольство Росії. Ми розмовляли з російським дипломатом, цікавою, освіченою людиною. Коли ми усамітнилися для неформальної розмови і випили по келиху червоного вина, він нам тихо сказав: «Ребята, я вам добра желаю. Держитесь от России как можно дальше». Ми розуміли що це порада не тільки нам, маленькій групі українських політиків, а всій нашій країні. На жаль, Україна майже всі ці роки проводила протилежну політику, політику максимального зближення з РФ, не демонструючи навіть мудрості метелика, що тримає дистанцію від вогника, що може його спалити...

А тепер порада: якщо вас раптом звинуватять у «русофобії», скажіть, що ви належите до дуже доброго, добірного товариства і назвіть декілька цих великих імен...

Ігор ЛОСЄВ

«День»

